

CURSUS **GODSDIENST** ONDERWIJS

Hbo-opleiding theologie

Studiegids 2018-2019
voor de opleiding tot 2^e graads docent godsdienst
(bachelor of education)

Voorwoord

De Hbo-opleiding Theologie van de Gereformeerde Gemeenten is een vierjarige theologie-opleiding met drie varianten, nl. de GL-variant (= opleiding tot docent godsdienst/levensbeschouwing), de PW-variant (= opleiding tot (kerkelijk) pastoraal werker) en het Basisprogramma Hbo Theologie (BHT); voorheen noemden we de laatste variant de Algemene variant.

Voor elke variant geldt een aparte studiegids. De hoofdstukken 1 t/m 3 van de studiegidsen zijn gemeenschappelijk. De informatie in deze hoofdstukken is niet altijd relevant voor de studenten die het basisprogramma Hbo Theologie volgen, maar is daar opgenomen met het oog op een eventuele overstap tijdens of aan het einde van het cursusjaar naar GL- of PW-opleiding.

De GL-variant is als erkende opleiding ondergebracht in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs. De PW-variant is niet geaccrediteerd. Studenten behalen hier een getuigschrift, dat binnen de Gereformeerde Gemeenten volledig erkend is. Binnen diverse verwante kerken wordt het getuigschrift van de CGO eveneens erkend.

Het curriculum is zodanig opgezet dat PW-studenten na vier jaar studie aan de CGO hun PW-studie in maximaal anderhalf jaar af kunnen ronden aan de CHE met een erkend PW-diploma.

De GL- en de PW-variant hebben, naast het gemeenschappelijk basisprogramma van theoretische vakken, ook een aantal praktijkvakken. Bij een beroepsopleiding zijn verder stage en inter- of supervisie verplichte onderdelen. In het vierde leerjaar moet een scriptie gemaakt worden die een duidelijke verbinding heeft met het werkveld waarvoor wordt opgeleid.

Studenten die kiezen voor het Basisprogramma Hbo Theologie volgen de theoretische vakken van de GL- en PW-opleiding. In een later stadium kunnen zij alsnog de praktische vakken van de PW- dan wel de GL-opleiding volgen. Ook een tussentijdse overstap behoort tot de mogelijkheden.

Binnen de CGO-opleiding wordt enerzijds *theoretische* kennis van hoog niveau aangereikt, terwijl anderzijds voor het latere beroep noodzakelijke competenties worden geoefend. De theoretische kennis die aangereikt wordt, heeft een duidelijke verbinding met het latere beroep. Met name bij de praktische vakken wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de beroepsvaardigheden.

De CGO-docenten leggen binnen de colleges verbanden met de beroepspraktijk van onderwijs en pastoraal werk. De colleges zijn zodanig opgezet dat deze voorbeelden aanreiken die door de studenten tijdens stages, dan wel in hun latere beroep, gebruikt kunnen worden bij het onderwijs aan groepen (in de schoolsituatie, maar ook bij onderwijs aan de catechisatiegroep of bij het leiding geven aan verenigingen). Bij de start van elke module wordt aangegeven wat deze betekent voor het latere beroepenveld, dan wel voor de persoonlijke vorming.

De GL-studenten volgen, naast de theoretische vakken, een algemeen pedagogisch-didactisch programma, samen met de studenten van de lerarenopleiding van Driestar Hogeschool. De CGO verzorgt de vakinhoudelijke vorming en vult het door Driestar Hogeschool verzorgde pedagogisch-didactische programma aan met vakspecifieke didactiek en pedagogiek.

We hopen dat de Heere het onderwijs, dat gegeven wordt op de CGO, wil gebruiken tot persoonlijke zegen en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

Capelle a/d IJssel, juli 2018

W.M. van der Wilt, directeur

Studiegids GL 2018-2019

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
1. Over de hbo-opleiding theologie	4
1.1 Naam en grondslag	4
1.2 Onderwijsmogelijkheden.....	4
1.3 Theologische eigenheid.....	4
1.4 Bestuur.....	5
1.5 Studieleiding en administratie	5
1.6 Betalingen	5
1.7 Examencommissie.....	6
1.8 Klachten	6
1.9 Afwijkende gevallen.....	6
2. Inschrijving, toelating en uitschrijving	7
2.1 Inschrijving en toelatingsvoorwaarden	7
2.2 Vooropleiding.....	7
2.3 Nederlands	7
2.4 Aanvraag hoger studiejaar.....	8
2.5 Aanvragen vrijstellingen.....	8
2.6 Kosten	8
2.7 Tegemoetkoming studiekosten	10
2.8 Adreswijzigingen, verandering van studievariant en stopzetting studie	10
2.9 Studieboeken.....	11
2.10 De colleges.....	11
3. Communicatie	12
3.1 Informatie via de website en e-mail.....	12
3.2 Informatie over de studievoortgang.....	12
3.3 Mentoraat.....	12
3.4 Privacy.....	12
3.5 Groepsvertegenwoordigers.....	13
3.6 Het groepsvertegenwoordigersoverleg	13
3.7 Studentenstatuut.....	13
4. Inrichting van de studie	14
4.1 Algemeen	14
4.2 Beroepsbeeld	14
4.3 Competentiegerichte opleiding	15
4.4 Samenhangend programma	15
4.5 Studiebelasting.....	16
4.6 Introductiecolleges.....	16
4.7 Propedeuse	16
4.8 Hoofdphase	16
4.9 Afstudeerfase	17
4.10 Internationalisering.....	17
4.11 Stage.....	17
4.12 Studieadvies	18
4.13 Keuzes	18
4.14 Studiebegeleiding	19
4.15 Kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking	19
4.16 Diploma-uitreiking.....	20
4.17 Overzicht vakken/credits.....	20
4.18 Keuzevakken	21
4.19 Rooster CGO.....	22
4.20 Vakantieperiode.....	22
5. Docenten.....	23
6. Aanvullende informatie.....	26

1. Over de hbo-opleiding theologie

1.1 Naam en grondslag

De letters CGO staan voor Cursus Godsdienst Onderwijs, uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten.

De CGO baseert zich in haar opleiding op de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Enigheid, zoals deze vastgesteld zijn op de Nationale Synode van Dordrecht in 1618-1619. De door de CGO opgeleide docent godsdienst/ levensbeschouwing of kerkelijk pastoraal werker ontleent aan deze grondslag zijn uitgangspunten. Dit is de basis voor zijn handelen. Bestuur en personeel behoren tot de Gereformeerde Gemeenten. De personeelsleden zijn verplicht het onderwijs gestalte te geven vanuit de hier beschreven grondslag.

1.2 Onderwijsmogelijkheden

De CGO verzorgt toerustingscursussen en enkele opleidingen op hbo-niveau. Binnen de hbo-opleiding kunnen studenten studeren voor het beroep van leraar godsdienst/ levensbeschouwing in het tweedegraads gebied (de GL-variant) of tot kerkelijk pastoraal werker op hbo-niveau (de PW-variant). De GL-opleiding is geaccrediteerd. De PW-opleiding is niet geaccrediteerd. Studenten die de PW-opleiding volgen, kunnen na vier jaar via een kopopleiding aan de CHE een geaccrediteerd diploma Pastoraal Werker behalen. Geïnteresseerde gemeenteleden, die hun theologische kennis op hbo-niveau willen brengen, kunnen inschrijven voor het Basisprogramma Hbo Theologie (BHT). Dit betreft de theoretische vakken van de GL- en PW-opleiding.

Bij een overstap naar de GL- of PW-opleiding moet altijd voldaan worden aan de wettelijke eisen voor toelating tot een hbo-opleiding. De opleidingen kunnen afgerond worden in vier jaar.

De CGO biedt naast de theologische opleidingen ook de post-hbo opleidingen Hebreeuws en Grieks. Beide post-hbo opleidingen leiden op tot het instroomniveau dat vereist is voor studenten die een theologie-opleiding op universitair niveau willen volgen. De cursussen Hebreeuws en Grieks kunnen afgerond worden in een of twee jaar.

1.3 Theologische eigenheid

De hbo-opleidingen richten zich op de landelijk voorgeschreven vakinhouden, zoals vastgelegd in de landelijke kennisbasis en competenties. De CGO werkt echter vanuit een eigen theologisch perspectief.

Op grond van de Bijbel, waarvan wij geloven dat die van kافت tot kافت het onfeilbare Woord van God bevat, komen we tot een eigen mens- en wereldbeeld. Zo geloven wij dat God het eerste mensenpaar schiep en dat alle mensen die daarna deze aarde bevolkten uit dat ene mensenpaar zijn voortgekomen. De eerste mensen zijn van God afgefallen en onder de heerschappij van de duivel gekomen. Adam, en al zijn nakomelingen, verloren daarmee de gerichtheid op God en zijn niet in staat tot God terug te keren dan alleen door wedergeboorte en geloof in de Heere Jezus Christus. Wedergeboorte en geloof werkt God door Zijn Woord en Geest. Mensen die door God bekeerd worden, blijven hun hele leven strijden tegen de zonde, maar brengen ook vruchten van geloof voort, zoals een waar geloof in Christus, droefheid naar God over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid (D.L. H1, art. 12).

Door de val van de mensen kwam ook de aarde onder de vloek. Dat komt naar voren in alle facetten van het leven. Om een paar voorbeelden te noemen: het egoïsme van de mens, de rampen die de aarde teisteren, ziekte, moeite en verdriet. Maar de christen verwacht naar Gods belofte een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid zal wonen.

Paulus schrijft in Romeinen 8: 22 dat de gehele schepping als in barensood is in de verwachting van die nieuwe hemel en die nieuwe aarde.

De gerichtheid op God en de komst van Zijn Koninkrijk in deze wereld heeft tot gevolg dat de ware christen leeft als een vreemdeling op deze aarde, met een verlangen naar het vaderland dat wacht aan het einde van het leven.

De christen participeert voluit in de maatschappij, voor zover dat niet botst met hetgeen God in Zijn Woord voorschrijft.

1.4 Bestuur

De samenstelling van het bestuur is per 1 september 2018 als volgt:

- ds. A. Schreuder (voorzitter), B. Agteresch (secretaris), B. Prins RA (penningmeester), vacature.

Overige bestuursleden:

- mr. C.J.R. van Binsbergen, dr. G van der Hoek, dhr. A.W.A. ter Hamsel, mr. A.L. Plomp, drs. M.W. van Winkelen, mba.

1.5 Studieleiding en administratie

De algemene leiding van de opleidingen Theologie op hbo-niveau berust bij de directeur, de heer W.M. van der Wilt, Paradijssepark 21, 2904 PA Capelle a/d IJssel, tel. 010 - 451 05 60, e-mailadres: wmvanderwilt@cgo.nu.

Voor alle zaken betreffende roosters en voortgang van de studie kunnen studenten contact opnemen met de adjunct-directeur / studieleider, drs. J. van Mourik, Odinstraat 35, 4421 LH Kapelle, tel. 0113 - 34 44 07, e-mailadres: jvm@cgo.nu.

Secretariaat

Adreswijzigingen, mededelingen wat betreft het stoppen met de studie, opgave van studierichting of keuzevakken, kunt u schriftelijk of telefonisch doorgeven aan de secretaresse, mevr. C.W. Guiljam- Eijkelboom, Burgemeester Voslaan 20, 4033 DA Lienden, tel. 0344 – 78 50 02, e-mailadres: secretariaathbo@cgo.nu.

Directiesecretaresse is mevr. M.M.C. van de Worp- van Aalsburg, Honingzwam 23, 7324 CC Apeldoorn, emailadres: secretariaathbo@cgo.nu.

Financiële administratie

Het innen van de cursusgelden is uitbesteed aan het Kerkelijk Bureau te Woerden. Voor technische vragen over betalingen kunt u daar terecht. Tel. 0348 - 48 99 00, e-mailadres: kbgg@cbgg.nl. Vragen over het in rekening gebrachte bedrag graag per e-mail verzenden aan het secretariaat.

1.6 Betalingen

Het cursusgeld moet uiterlijk 1 oktober betaald zijn. Bij betalingsachterstanden worden behaalde cijfers niet ingeschreven, tenzij er een betalingsregeling is afgesproken. Het diploma wordt pas uitgereikt als alle openstaande bedragen betaald zijn.

Aanmelding en nadere informatie

Inschrijven is mogelijk via het inschrijfformulier op de website van de CGO (www.cgo.nu). Uw inschrijving wordt automatisch doorgestuurd naar het secretariaat. Na uw inschrijving ontvangt u een e-mail met informatie. Mocht er na ontvangst van deze e-mail nog steeds iets onduidelijk zijn, dan kunt u een e-mail sturen aan de studieleider, drs. J. van Mourik (jvm@cgo.nu) of het secretariaat (secretariaathbo@cgo.nu).

1.7 Examencommissie

Binnen de opleiding functioneert een Examencommissie. Daarin hebben enkele docenten en een extern lid zitting. De adjunct-directeur is aangesteld als toetsmanager. Hij heeft geen stemrecht, maar een adviserende rol in de vergaderingen van de Examencommissie. De Examencommissie beoordeelt onder andere alle vrijstellingsaanvragen. Voor overige taken, bevoegdheden en de werkwijze van de Examencommissie kunt u het Onderwijs- en Examenreglement raadplegen, zoals dat te vinden is op de website. Berichten aan de Examencommissie kunnen worden verzonden via het secretariaat van de CGO: secretariaathbo@cgo.nu.

1.8 Klachten

De opleiding doet er alles aan om er voor te zorgen dat de studie goede voortgang heeft. Daarom is er een klachtenprocedure. Die vindt u op de website. Hieronder vindt u een korte samenvatting van de klachtenprocedure.

Als u een klacht hebt over een docent, surveillant, een medestudent of over facilitaire zaken kunt u dat mondeling melden bij de directie. De directie zal in eerste instantie met u het gesprek aangaan. De directeur stelt zich op de hoogte van alle facetten die rondom uw klacht spelen. Na bestudering van uw klacht en –als het een klacht tegen personen betreft– gesprekken met u en de persoon tegen wie de klacht gericht is, doet de directeur een uitspraak.

Indienen van een officiële klacht bij de Commissie van Beroep

Als u vindt dat u onvoldoende gehoord wordt door de directie kunt u met behulp van het klachtenformulier dat u kunt vinden op de site, een schriftelijke klacht indienen bij de Commissie van Beroep.

Leden van de Commissie van Beroep zijn: A.W.A. ter Harmsel, mr. A.L. Plomp, dr. G. van der Hoek (secretaris) en een docent, die niet betrokken is bij de klacht. Er is nog één vacature.

Arbitrage

Als de klager of de beklaagde, dan wel de directeur, het niet eens is met de uitspraak van de Commissie van Beroep kunnen zij de zaak voorleggen aan de Arbitrage Commissie van de Gereformeerde Gemeenten, zoals aangegeven in het Kerkelijk Jaarboek.

De namen van de leden van de Arbitrage Commissie zijn: mr. W.N.L. Donker, Bodegraven, [wnldonker@gmail.com](mailto:wnlondonker@gmail.com); P.J. den Boef, Houten; L.W. Both, Waddinxveen; ds. W.A. Zondag, Woerden.

De uitspraak van de Arbitrage Commissie is bindend voor het opleidingsinstituut.

1.9 Afwijkende gevallen

In gevallen waarin deze studiegids niet voorziet, beslist het bestuur.

2. Inschrijving, toelating en uitschrijving

2.1 Inschrijving en toelatingsvoorwaarden

Na inschrijving heeft u 14 dagen de tijd om uw inschrijving in te trekken. Na verstrijken van genoemde 14 dagen bent u ingeschreven, totdat u schriftelijk, dan wel per mail, aangegeven hebt bij het secretariaat dat u met de opleiding stopt.

Studenten die de grondslag van de CGO respecteren, worden toegelaten tot de opleiding, als zij voldoende vooropleiding aan kunnen tonen.

In sommige gevallen kan toelating afhankelijk zijn van een gesprek met een delegatie uit het bestuur, waarbij ook de directeur aanwezig is.

Bij de inschrijving moeten de studenten een kopie van hun hoogst behaalde diploma opsturen, alsmede een kopie van een identiteitsbewijs en een pasfoto.

Het bestuur behoudt zich het recht voor een cursus niet door te laten gaan als het aantal aanmeldingen te laag is om de cursus rendabel te kunnen geven. Als een cursus onverhoopt niet door kan gaan, ontvangt u daarvan uiterlijk op 15 september bericht en krijgt u uw cursusgeld binnen 2 maanden retour.

Als u aan een opleiding van de CGO begonnen bent en deze opleiding moet om financiële, juridische of onderwijskundige redenen gestopt worden, zal het bestuur van de CGO er alles aan doen om u in staat te stellen de opleiding af te ronden. Als dat niet mogelijk is bij de CGO, zal de CGO zich inspannen om u in staat te stellen de opleiding aan een ander instituut af te laten maken.

2.2 Vooropleiding

Naast de in 2.1 vermelde voorwaarden moet de student, om toegelaten te worden tot de GL- of PW-variant beschikken over een van de volgende certificaten:

- een wo- of hbo-diploma;
- het vwo-diploma;
- het havo-diploma;
- een diploma Middelbaar Beroepsonderwijs op minimaal niveau 4.

Voor de toelating tot het Basisprogramma Hbo Theologie gelden geen toelatingseisen.

Toelatingsexamen

Bij onvoldoende vooropleiding is het mogelijk een toelatingsexamen af te leggen, mits de student de leeftijd van 21 jaar bereikt heeft.

Het toelatingsexamen bestaat uit drie onderdelen: een toets Nederlands, een geschiktheidsonderzoek voor het beroepenveld en een vaktoets theologie. Dit onderzoek kost € 100--. Als toelating volgt, wordt dit bedrag niet in rekening gebracht. Als twee van de drie onderdelen voldoende zijn, kan de student toegelaten worden. Studenten die de B-cursus van de CGO met minimaal een 7,5 hebben afgerond, behoeven geen vaktoets theologie af te leggen.

2.3 Nederlands

Hbo-afgestudeerden moeten de Nederlandse taal op voldoende niveau beheersen. Daarom moeten alle GL-, en PW-studenten in het tweede jaar een toets Nederlands afleggen. Ook BHT-studenten die een vooropleiding lager dan HAVO hebben, moeten een taaltoets maken.

De toets moet met een voldoende afgesloten worden. De student mag de toets drie keer maken. De toets wordt afgenomen in september, januari en juni. Na de derde onvoldoende kan de student de studie niet voortzetten, tenzij via de Examencommissie anders wordt beslist. Als de toets voldoende is, wordt dat aangetekend in het cijferprogramma. Studenten die een onvoldoende halen, kunnen via internet zelfstandig oefenen of een oefenboek aanschaffen. Zie sites als: <http://www.nederlandsetaalttest.nl/>, www.tbotaaltoets.nl/, <http://www.taaltoetshbo.nl/>.

Het is ook mogelijk via de CGO kosteloos bijlessen te volgen.

2.4 Aanvraag hoger studiejaar

Indien een aspirant-student verzoekt om toelating tot een hoger studiejaar van de opleiding dan het eerste, zal hij/zij, indien tevens wordt voldaan aan het gestelde in 2.1 en 2.2, slechts tot dat hogere studiejaar worden toegelaten, indien na onderzoek blijkt, dat hij/zij het onderwijs in het aangevraagde, hogere studiejaar met een voldoende resultaat zal kunnen volgen. Een dergelijk verzoek loopt altijd via de Examencommissie. In de meeste gevallen zal een inhaalprogramma noodzakelijk zijn.

2.5 Aanvragen vrijstellingen

Vrijstellingen moeten schriftelijk worden aangevraagd via het secretariaat. Vrijstellingen kunnen per cursusjaar of meteen bij inschrijving aangevraagd worden door gebruik te maken van het vrijstellingsformulier dat te vinden is op de website. De vrijstellingsaanvraag dient vergezeld te zijn van diploma's, cijferlijsten, certificaten en een overzicht van de bestudeerde stof. Vrijstellingen worden alleen gegeven als de student zowel vakinhoud als beoordeling overtuigend aan kan tonen. Het secretariaat stuurt de stukken door naar de betreffende vakdocent, die een advies over de vrijstellingen moet geven. Het ingevulde aanvraagformulier, vergezeld van dit advies, wordt in bespreking gegeven bij de Examencommissie. Deze beoordeelt de aanvraag. De Examencommissie vergadert, indien noodzakelijk, in de maanden september, november, januari, maart en mei.

Vrijstellingsaanvragen dienen 14 dagen voor de vergadering van de Examencommissie binnen te zijn bij het secretariaat. De data van de vergaderingen worden gepubliceerd op de website onder Regelingen/Examenregeling.

De student ontvangt via het secretariaat per e-mail bericht van het al dan niet verlenen van de aangevraagde vrijstelling.

Wanneer een student kan aantonen dat hij voor meerdere vakken in aanmerking komt voor vrijstellingen, kan hij bij de Examencommissie een verkort programma aanvragen.

GL-studenten die aan kunnen tonen dat zij in het bezit zijn van een eerste- of tweedegraads bevoegdheid of een Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG), kunnen via het secretariaat vrijstelling aanvragen voor het pedagogisch-didactisch programma, zoals aangeboden door Driestar Hogeschool. Deze vrijstelling geldt niet voor de stageopdrachten van leerjaar 1 t/m 3.

Gedeeltelijke vrijstellingen voor het pedagogisch-didactische programma moeten aangevraagd worden bij Driestar Hogeschool.

2.6 Kosten

Als u zich ingeschreven hebt, bent u verplicht collegegeld te betalen. U blijft ingeschreven totdat het secretariaat per mail of per post uw Uitschrijfformulier ontvangen heeft.

Het cursusgeld bedraagt voor het cursusjaar 2018-2019:
- voor de GL-variant € 2000,-.

- voor de PW-variant € 1000,-.
- voor de BHT-variant € 750,-.

GL-studenten die bij inschrijving in 2017-2018 al een recente eerste of tweedegraads opleiding of een Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG) hadden en vrijstelling hebben gekregen voor het gehele pedagogisch-didactisch deel van het programma, krijgen een korting van € 500,- per cursusjaar.

Wijziging kortingen voor GL- studenten die in 2017-2018 of eerder inschreven

Als gevolg van de maatregel van de overheid om het collegegeld voor hbo-studenten voor eerste studiejaar te halveren, zijn we gedwongen de kortingsregelingen voor de GL-studenten aan te passen.

De kortingsregeling voor GL-studenten die in 2017-2018 of eerder inschreven, wordt afgebouwd in één jaar. Dit betekent dat alleen in het cursusjaar 2018-2019 de bestaande kortingen nog toegekend zullen worden en daarna zullen vervallen.

Kortingen voor studenten GL die inschrijven per 1 september 2018:

Alle studenten die voor de eerste keer inschrijven per 1 september 2018 voor het eerste cursusjaar van de GL-opleiding zijn een collegegeld verschuldigd van € 2000, -- , maar krijgen, zolang de overheid het collegegeld voor het eerste jaar van inschrijving aan een Hbo halveert, een korting van 50% voor het eerste cursusjaar.

PW-studenten

PW -studenten die bij eerste inschrijving aan kunnen tonen dat zij de BHT-variant (voorheen Algemene variant) succesvol en volledig hebben afgesloten, krijgen een korting van € 250,- per cursusjaar.

BHT-studenten

BHT-studenten die naast de CGO aan een bekostigd hbo- of wo-instituut studeren, krijgen een korting van € 250,- per cursusjaar.

Algemeen

Eventueel toegekende kortingen geven geen recht op vervolg.

De korting voor GL-studenten wordt automatisch toegekend. PW- en BHT-studenten die recht hebben op korting, kunnen de korting aanvragen door middel van het formulier 'Aanvraag korting collegegeld' (te vinden onder 'Downloads' op de website).

Betalingsregeling

Via het Kerkelijk Bureau te Woerden ontvangt u aan het begin van het cursusjaar een factuur voor de betaling van het collegegeld. Als u recht hebt op reductie en dit is niet goed doorgevoerd op de factuur, kunt u contact opnemen met het secretariaat. Gespreide betaling is mogelijk op schriftelijk verzoek aan het secretariaat.

Op 1 oktober moet het collegegeld betaald zijn, tenzij een betalingsregeling afgesproken is via het secretariaat. Tentamencijfers worden pas ingevoerd nadat aan de financiële verplichtingen is voldaan. Zittende studenten die per 1 oktober niet aan de financiële verplichtingen van het vorige cursusjaar hebben voldaan, worden uitgeschreven. Dit laat onverlet dat het achterstallige collegegeld betaald moet worden.

Studenten die afstuderen voor 1 september, behoeven geen collegegeld te betalen voor het dan ingaande cursusjaar, mits een aanvraag diploma/getuigschrift is ingediend.

Kosten minor

Als een student naast het didactisch-pedagogisch programma in het vierde cursusjaar een minor wil volgen bij Driestar Hogeschool, worden de kosten voor deze minor doorberekend.

Sommige hogescholen bieden ook aan onbekostigde studenten gratis een minor aan. U moet daartoe zelf afspraken maken. Toestemming tot het doen van deze minor moet vooraf verkregen worden via de Examencommissie.

2.7 Tegemoetkoming studiekosten voor beroepsopleiding

Studiekosten die u maakt ter verbetering van uw financieel-economische positie of voor het behoud of verandering van uw beroepspositie, zijn aftrekbaar als buitengewone lasten voor de belastingen. Deze kosten betreffen het cursusgeld en de aanschaf van studiemateriaal. Zie hiervoor de site van de Belastingdienst. Gehuwde studenten die zelf geen inkomen hebben, kunnen de kosten van hun beroepsopleiding als buitengewone lasten op het inkomen van hun echtgeno(o)t(e) in mindering brengen.

Veel scholen voor voortgezet onderwijs geven hun personeelsleden een tegemoetkoming in de studiekosten. Studenten die een baan in het onderwijs hebben, moeten daarom altijd een aanvraag voor een tegemoetkoming indienen bij hun werkgever. Binnen het bedrijfsleven en de overheid zijn soms riante tegemoetkomingen in studiekosten beschikbaar.

Ook het UWV is in geval van werkloosheid soms bereid een vergoeding voor studie te verstrekken.

Docenten die al een onderwijsbevoegdheid hebben, kunnen een lerarenbeurs aanvragen voor de lerarenopleiding van de CGO. De einddatum voor het indienen van de aanvraag kan per jaar verschillen.

Sites waar u uitgebreide informatie kunt vinden over belastingaftrek studiekosten, studiefinanciering, lerarenbeurs, etc. zijn:

- <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/studiefinanciering/vernieuwde-studiefinanciering>
- www.duo.nl
- www.nwo.nl/leraren
- www.belastingdienst.nl

Aanvragen voor DUO kunnen opgestuurd worden naar het secretariaat of tijdens de collegeavonden voorgelegd worden aan de adjunct-directeur ter ondertekening.

Duale studenten

Helaas komen duale studenten van de CGO niet in aanmerking voor een studiebeurs, omdat de CGO een niet-bekostigde instelling is. De meeste reformatorische scholen voor voortgezet onderwijs geven deze groep studenten op hun eigen verzoek meestal wel een studietegemoetkoming vanuit hun eigen middelen. Duale studenten doen er goed aan om in september al contact op te nemen met de financiële afdeling van de school van voortgezet onderwijs waar zij hun duale traject lopen, om over de mogelijke tegemoetkoming studiekosten te spreken.

2.8 Adreswijzigingen, verandering van studievariant en stopzetting studie

Adreswijziging

Wanneer een student verhuist, dient de wijziging van het adres zo snel mogelijk schriftelijk doorgegeven te worden aan het secretariaat. Ook een nieuw e-mailadres moet zo spoedig mogelijk worden gemeld aan het secretariaat.

Verandering van studievariant

Verandering van studievariant moet u aanvragen via het keuze-/wijzigingsformulier, dat op de website te vinden is. Overstappen naar een andere studievariant kan alleen per 1 september en per 1 januari. Verandering van de studievariant betekent altijd dat een aantal vakken ingehaald moet worden.

Studenten die over willen stappen van de BHT- naar de PW-variant (pastoraal werk) of de GL-variant (docent godsdienst/ levensbeschouwing) moeten minimaal in het bezit zijn van een diploma mbo-4, havo of vwo. Als een student niet aan deze eis voldoet, kan hij/zij, mits de leeftijd van 21 jaar bereikt is, een toelatingsexamen aanvragen via het secretariaat.

Een overstap naar een andere variant kan leiden tot een bijbetaling van het collegegeld. Voor bijbetaling ontvangt u een factuur die binnen een maand betaald moet worden.

Beëindiging studie

Voor hen die de studie voortijdig beëindigen, geldt dat uitschrijving uitsluitend mogelijk is door het invullen van het uitschrijfformulier, dat op de website te vinden is. Het uitschrijfformulier moet verzonden worden aan het secretariaat.

Tussentijdse uitschrijving

Bij tussentijds uitschrijven per post of e-mail aan het secretariaat ontvangt de student een deel van het betaalde collegegeld van het lopende studiejaar retour:

- Bij uitschrijving tussen 1 september en 1 november ontvangt de student $\frac{3}{4}$ retour
- Bij uitschrijving tussen 1 november en 1 januari ontvangt de student $\frac{1}{2}$ retour
- Bij uitschrijving tussen 1 januari en 1 maart ontvangt de student $\frac{1}{4}$ retour
- Bij uitschrijving na 1 maart ontvangt de student niets retour

Graag vernemen wij van u waarom u de studie beëindigt. Wij verzoeken u daarom altijd het exitformulier in te vullen.

Zolang wij geen officiële uitschrijving van u ontvangen hebben, blijft u verplicht het collegegeld te betalen. Het secretariaat zorgt ervoor dat tussentijdse uitschrijvingen gemeld worden aan docenten, groepsvertegenwoordiger en cursusleiding.

Restitutie van collegegeld door de opleiding vindt plaats binnen twee maanden na uitschrijving.

2.9 Studietoelagen

De boekenlijst is, compleet met de aanschafprijzen, te vinden op de site van de CGO: www.cgo.nu. U kunt een bestelformulier van Uitgeverij Den Hertog downloaden via de website.

2.10 De colleges

Het rooster met daarop de lesdata en de plaatsing van de vakken en tentamens wordt aan het begin van ieder cursusjaar gepubliceerd op de site van de CGO: www.cgo.nu.

De colleges worden op maandag- en woensdagavond gegeven in het gebouw van Driestar Hogeschool, Burg. Jamessingel 2, 2800 AJ Gouda, tel. 0182 - 540333.

Lestijden: eerste uur : 19.15 - 20.30 uur
pauze : 20.30 - 20.50 uur
tweede uur : 20.50 - 22.05 uur

Er is parkeerruimte tegenover het gebouw van Driestar hogeschool.

Laat geen waardevolle spullen achter in uw geparkeerde auto!

3. **Communicatie**

3.1 Informatie via de website en e-mail

Voor de informatievoorziening maakt de CGO gebruik van haar website www.cgo.nu en van e-mailcircels. Individuele informatie wordt per e-mail doorgegeven.

Van de website kan men alleen goed gebruik maken met behulp van een wachtwoord. Het secretariaat geeft aan het begin van het eerste cursusjaar iedere eerstejaars student een gebruikersnaam en een wachtwoord waarmee ingelogd kan worden.

Op de homepage van de website kunt u op cursusdagen om 15.00 uur de laatste roosterwijzigingen zien. U ontvangt dus geen aparte mail over roosterwijzigingen.

Op de website vindt u verder informatie over de cursusleiding, het secretariaat en de vakdocenten. Verder vindt u er de moduleboeken en andere belangrijke documenten.

3.2 Informatie over de studievoortgang

U ontvangt na inschrijving een inlogcode waarmee de behaalde cijfers online te raadplegen zijn. Wij adviseren u in de gaten te houden of de behaalde cijfers juist zijn ingevoerd. Verkeerd ingevoerde cijfers moeten zo spoedig mogelijk gemeld worden bij het secretariaat.

De adjunct-directeur, drs. J. van Mourik, e-mail: jvm@cgo.nu, kan benaderd worden over allerlei zaken betreffende het rooster, de stages, de cijferadministratie, etc.. Het heeft de voorkeur dit per e-mail te doen.

Buiten vakantieperioden worden e-mails aan directie, docenten of secretariaat binnen vijf werkdagen beantwoord. Als er meer tijd nodig is, ontvangt u een bericht van ontvangst en een vermoedelijke beantwoordingstermijn.

3.3 Mentoraat

In het eerste jaar krijgen de eerstejaars studenten (met ingang van 2017-2018) een mentor toegewezen, die hem / haar zoveel mogelijk de gehele studietijd begeleidt.

Gesprekken op aanvraag

De studenten kunnen via e-mail of per telefoon, contact leggen met de studieleader of met de mentor. Indien nodig, wordt een afspraak gemaakt voor een gesprek.

De mentor kan de student verplichten contact met hem op te nemen als daar aanleiding toe is. Van elk gesprek wordt een korte samenvatting gemaakt. Dit wordt vastgelegd in een begeleidingsformat.

Structurele gesprekken

De mentor heeft jaarlijks twee tot drie gesprekken met elke student.

Het eerste gesprek in leerjaar 1 is mondeling. Alle volgende gesprekken zijn in principe telefonisch, m.u.v. het gesprek over een voorlopige BNSA en een definitief BNSA (dit geldt alleen voor GL-studenten).

Van de gespreksmomenten worden korte notities gemaakt op het begeleidingsformat.

In alle jaren zijn er de contactmomenten in de maanden sept/okt, januari/februari en mei/juni.

3.4 Privacy

Informatie van studenten die bekend is bij docenten, mag niet gedeeld worden met derden.

De mentor mag uit mentoraatsgesprekken verkregen informatie die van belang is voor studievorderingen, dan wel studiebelemmeringen van de student bespreken in de docentenvergadering, m.u.v. informatie waarvan de student aangegeven heeft dat deze niet gedeeld mag worden met anderen.

De gespreksverslagen van het mentoraat worden vernietigd, binnen drie maanden na het aflopen van het laatste cursusjaar dat een student ingeschreven stond.

Naast de mentor heeft alleen de directeur inzage in de gespreksverslagen.

3.5 Groepsvertegenwoordigers

Elk leerjaar worden in de maand september vanuit de groep eerstejaars studenten drie groepsvertegenwoordigers aangesteld: één, behorend tot de GL-studentengroep; één, behorend tot de PW-studentengroep en één, behorend tot de BHT-studentengroep. Zij worden gekozen voor vier jaar en treden af op het moment dat zij niet langer deel uitmaken van de studentengroep waardoor zij werden gekozen.

Als een groepsvertegenwoordiger aftreedt, voordat de termijn van vier jaar verlopen is, organiseert de overblijvende groepsvertegenwoordiger in zijn jaargroep een verkiezing. Tussentijds gekozen groepsvertegenwoordigers maken de zittingsperiode van een eerder afgetreden groepsvertegenwoordiger vol.

De groepsvertegenwoordigers vertegenwoordigen de groep naar docenten en management en eventueel naar het bestuur. Zij hebben daarnaast zitting in het groepsvertegenwoordigersoverleg. De taken van de groepsvertegenwoordiger zijn te vinden op de website.

3.6 Het groepsvertegenwoordigersoverleg

De groepsvertegenwoordigersoverleg is een adviesorgaan vanuit de geleding van de studenten. De groepsvertegenwoordigers vormen de leden van deze commissie. Nieuwe leden ontvangen een werkbeschrijving via het secretariaat. De werkbeschrijving staat ook op de site.

Er zijn twee opleidingscommissies: één voor en vanuit de GL-opleiding en één voor en vanuit de PW-/BHT-opleiding.

De opleidingscommissie kiest uit haar midden een 1e en een 2e secretaris. De commissies vergaderen minimaal twee keer per jaar. Indien noodzakelijk worden, op verzoek van de studenten, extra vergaderingen belegd.

Aan het begin van het cursusjaar worden de vergaderdata vastgesteld. Ook de agenda wordt in onderling overleg vastgesteld. De directeur of de adjunct-directeur is aanwezig bij de vergaderingen en zit de vergaderingen voor. Het groepsvertegenwoordigersoverleg heeft een adviserende functie. De adviezen betreffen alle facetten van de opleiding. Belangrijke onderwerpen zijn het Onderwijs en Examenreglement en de kwaliteit van de opleiding. Binnen het groepsvertegenwoordigersoverleg worden zaken besproken als toetsing, voorwaarden en organisatie van herkansingen, bindend studieadvies, module-evaluaties, etc.. Ook wordt het lopende studiejaar geëvalueerd. Het verslag van de vergaderingen wordt besproken in de docentenvergadering.

3.7. Studentenstatuut

In het Studentenstatuut, dat te vinden is op de website, zijn de rechten en plichten van de studenten vastgelegd.

4. Inrichting van de studie

4.1 Algemeen

De studieduur van de volledige opleiding is vier jaren. De opleiding heeft het karakter van begeleide zelfstudie. Buiten de colleges om wordt veel zelfstudie van de studenten verwacht. De CGO heeft het algemene pedagogisch-didactische deel van de GL-studie uitbesteed aan Driestar Hogeschool. Dit betreft in leerjaar 1 t/m 3 ongeveer 12 dinsdagavonden. Binnen het Driestarprogramma wordt competentiegericht gewerkt. Daarbij komt een aantal thema's gedurende de eerste drie leerjaren een aantal keren terug: Relatie en Gezag, Leeromgeving en Organisatie, Ontwikkeling en Uniciteit, Verantwoordelijkheid en Relatie. Daarnaast zijn er de modules ICT, Persoonlijke vorming en Pedagogen.

In de eerste drie leerjaren wordt ook stage gelopen in het onderwijsveld. De vakinhouden die aangereikt worden door de CGO zijn daarbij direct inzetbaar. Bij de vakken Godsdienstpedagogiek, Vakdidactiek en Methodologie, die verzorgd worden door de CGO, wordt de verbinding met het genoemde pedagogisch-didactisch programma gelegd. De tijdens de stage uit te voeren opdrachten komen zowel vanuit het Driestarprogramma als wel vanuit de hierboven genoemde vakken die de CGO verzorgt.

Omdat ook de CGO competentiegericht werkt, sluiten de programma's goed op elkaar aan. In de colleges Vakdidactiek en Godsdienstpedagogiek wordt verbinding gelegd met de thema's en de praktijkopdrachten van het Driestarprogramma.

Voor een geslaagde studie is het noodzakelijk aan het begin van het cursusjaar heel goed na te gaan aan de hand van de moduleboeken van Driestar hogeschool en CGO wanneer tentamens en stages gedaan moeten worden en welke deadlines staan voor het inleveren van opdrachten. Verder is het noodzakelijk dat iedere student weet wat in het Studentenstatuut en het OER (het Onderwijs en Examenreglement) staat.

De GL-studenten kunnen, na overleg met de adjunct-directeur, per 1 september of 1 januari overgeschreven worden naar de PW-, dan wel de BHT-opleiding. Zij krijgen vrijstelling voor zover het programma van de GL overeenkomt met het programma waar de student instroomt.

4.2 Beroepsbeeld

Om de juiste doelen te kunnen stellen tijdens de gehele opleiding, is het nodig dat er een duidelijk beeld is van de kennis, vaardigheden en attitude (competenties) die van de latere beroepsbeoefenaar wordt verwacht.

De CGO hanteert als uitgangspunt bij haar opleiding voor godsdienstdocent de landelijk vastgestelde SBL-competenties. Wat de vakinhoudelijke kennis betreft, dekken de vakinhouden die de CGO aanbiedt de kennisbasis, zoals vastgesteld in het landelijk overleg theologische hogescholen (LOOTH). De hbo-opleiding van de CGO sluit daarmee goed aan bij de andere hbo-opleidingen voor docent godsdienst/levensbeschouwing.

Aan genoemde landelijke kennisbasis heeft de opleiding nog vakinhouden toegevoegd vanuit het curriculum Godsdienst zoals vastgelegd door de gezamenlijke reformatische scholen voor voortgezet onderwijs.

Godsdienst is een vak dat, nauwer dan andere schoolvakken, verbonden is met de persoonlijkheid / levenshouding van de docent. In de visie van de CGO kan een docent daarom uitsluitend lesgeven in het vak godsdienst, wanneer hij/zij toont in leer en leven verbonden te zijn aan het Woord van God.

Een goede docent is interpersoonlijk competent; dat betekent dat hij/zij zowel identificatiefiguur als begeleider is. Het zijn van identificatiefiguur blijkt bij de docent godsdienst uit woorden en daden. Zijn christen-zijn is voorbeeldig. Als begeleider geeft hij studietips en feedback op gemaakt werk, bijgewoonde stages, etc.

Hij is zeker ook vakman (beheerst de vaardigheden van een docent) en pedagoog (voedt op, bemoedigt, motiveert, is empathisch, kan leerlingen in hun eigen levenssituatie begrijpen en bereiken).

Hij is een didacticus, d.w.z. hij is in staat leerstof zodanig aan te bieden, dat zijn leerlingen de leerstof begrijpen en kunnen gebruiken in hun stages en latere werk.

Hij is organisatorisch competent, in die zin dat hij in staat is de lessituaties zodanig te organiseren, dat de situatie optimaal is voor leerstofoverdracht.

Tenslotte is hij ook een teamspeler. Samen met anderen is hij in staat aan onderwijskundige en opvoedkundige situaties vorm te geven. Om de verschillende aspecten van het docentschap te optimaliseren, is voortdurende reflectie noodzakelijk. De goede docent reflecteert persoonlijk, maar ook met collega's en leerlingen regelmatig zijn docent-zijn.

4.3 Competentiegerichte opleiding

Om de GL-studenten zich de verschillende competenties eigen te laten maken, volgen de studenten in de eerste drie cursusjaren de pedagogisch-didactische colleges die Driestar Hogeschool voor haar studenten van de Lerarenopleiding Voortgezet onderwijs verzorgt, met de daaraan gekoppelde stage-opdrachten. Ook vanuit de Vakdidactiek en Pedagogiek colleges die verzorgd worden door de CGO krijgen de studenten stageopdrachten in deze periode.

De vierdejaars studenten zijn verplicht een LIO-stage te doen. De LIO-eisen worden per student op grond van kennis en ervaring individueel vastgesteld. Daarom zijn er aan het begin van het vierde cursusjaar gesprekken tussen de vierdejaars studenten en de stagecoördinator van de CGO. Tijdens dat gesprek wordt een stagevoorstel op maat geformuleerd. Dit stagevoorstel wordt voorgelegd aan de Examencommissie. Deze beslist uiteindelijk over de definitieve inhoud en omvang van de stage.

Competentiegericht opleiden betekent dat binnen de opleiding begrippen als zelfverantwoordelijkheid, zelfsturing en ontwikkeling van lerend vermogen een belangrijke plaats innemen. Daarbij is het portfolio een belangrijk instrument. Daarom begint iedere student vanaf het eerste jaar met het aanleggen van een portfolio. Dit is een verzameling van documenten waaruit duidelijk wordt hoe de student planmatig werkt aan het bereiken van de startcompetenties voor het beroep.

Tijdens de colleges van het pedagogisch-didactisch programma, maar ook tijdens de stages en de colleges Vakdidactiek en Godsdienstpedagogiek, die verzorgd worden door de CGO, wordt voortdurend gereflecteerd op het geleerde en worden praktijkervaringen uitgewisseld en besproken.

Aan het einde van het eerste jaar en in het vierde jaar wordt er een assessment afgenomen. In het eerste cursusjaar gebeurt dat door Driestar Hogeschool. Aan de hand van het portfolio eerste jaar wordt gekeken of een student verder mag gaan met de opleiding.

In het vierde leerjaar wordt een eindassessment afgenomen vanuit de CGO. Dan wordt bepaald of de student startbekwaam is voor een zelfstandige baan in het onderwijs.

De docenten die de theoretische vakken geven, behandelen tijdens de collegeavonden bepaalde thema's uit hun vakgebied en geven adviezen, die helpen bij het zelfstandig bestuderen van de opgegeven literatuur. Tijdens de colleges wordt de verbinding gelegd met het beroepenveld door inzetten van verschillende werkvormen, die bruikbaar zijn op de werkvloer. Verder worden casussen behandeld die het aangrijpingspunt in de beroepspraktijk hebben en worden diverse werkvormen ingezet, die in het beroepenveld bruikbaar zijn.

4.4 Samenhangend programma

De CGO streeft ernaar een samenhangend programma aan te bieden. Om dit te bereiken, hanteren we binnen de opleiding, zoals al eerder genoemd, als gemeenschappelijk uitgangspunt het concept van het competentiegericht opleiden.

Dit is terug te vinden in de colleges van de praktijkvakken en het pedagogisch-didactisch programma, dat gevolgd wordt bij Driestar Hogeschool en in met name de colleges

Godsdienstpedagogiek en Vakdidactiek. De competenties worden vooral geoefend en beoordeeld bij deze praktijkvakken en tijdens de stage. Het is daarom noodzakelijk dat de stage gekoppeld wordt aan de colleges van het pedagogisch-didactisch programma. Alleen dan

worden theorie en praktijk goed geïntegreerd. Zie daarvoor ook het moduleboek van Driestar Hogeschool.

4.5 Studielasting

De studie is zo opgezet, dat deze in principe in vier jaren is af te ronden. Het hangt echter sterk af van de gevolgde vooropleiding, het organisatievermogen, de motivatie en het doorzettingsvermogen van de student of dit ook werkelijk lukt.

Alhoewel het om een deeltijdopleiding gaat, moet de zwaarte van de opleiding, zeker voor studenten met een volledige baan, niet worden onderschat.

De studielasting bedraagt alle jaren in principe 60 studiepunten (of credits) per jaar. Om roostertechnische redenen kan het voorkomen dat er in een bepaald jaar enkele credits meer of minder behaald kunnen worden. Totaal moet de studenten 240 credits behalen om de opleiding met een diploma af te kunnen ronden. Dit komt overeen met 1680 studie-uren. Dit is inclusief deelname aan de colleges, tentamens en stage.

Planmatig werken, organiseren, doorzetten en discipline opbrengen, zijn belangrijke voorwaarden voor het welslagen van de studie. Een goede aanpak en goede studievaardigheden kunnen het aantal in te zetten studie-uren drastisch verlagen. Aan de andere kant leert de ervaring dat de gemotiveerde student de noodzakelijke studievaardigheden juist tijdens de opleiding snel ontwikkelt.

De tentamens worden zodanig over het cursusjaar gespreid dat piekbelasting zoveel mogelijk wordt voorkomen. Een piek aan het einde van het studiejaar is echter onontkoombaar.

4.6 Introductiecolleges

Aan het begin van het eerste cursusjaar wordt een introductiecollege gegeven. Tijdens dit college vertellen de studenten iets over zichzelf aan de groep en worden ze wegwijs gemaakt binnen de opleiding. Tevens wordt aandacht besteed aan het mentoraat en aan het bindend studieadvies. Een deel van dit college bestaat uit het geven van voorlichting over de keuze, die aan het einde van het eerste studiejaar gemaakt moet worden voor de PW-, de GL-, dan wel de BHT-variant.

Tijdens het tweede college wordt ingegaan op de plaats van de verschillende vakken in de studie en op het beroepsprofiel en de competenties waaraan gewerkt wordt.

4.7 Propedeuse

Het eerste jaar is propedeutisch van opzet. De studenten worden ingeleid in de verschillende vakken, die zij gedurende de studie zullen krijgen. Verder wordt inzicht gegeven in het werken aan competenties.

De stages in het eerste jaar zijn oriënterend. Dit betekent dat er vooral oriëntatie- en observatieopdrachten uitgevoerd moeten worden. Deze opdrachten helpen de student een goed beeld te krijgen van de competenties, die docenten in hun dagelijks werk nodig hebben. Studenten die de GL-variant volgen, ontvangen aan het einde van het eerste jaar - als ze voldoende studiepunten hebben behaald - de propedeuseverklaring. Met de propedeuseverklaring kunnen studenten instromen in bepaalde vormen van universitair onderwijs.

4.8 Hoofdfase

Het tweede en derde cursusjaar en een deel van het vierde jaar vormen de hoofdfase. In deze fase worden kennis en vaardigheden verdiept en krijgt het verwerven van een professionele beroepshouding (attitude) en het geven van lessen veel aandacht.

In deze periode wordt veel zelfstandigheid van de student verwacht. De opdrachten, die in de praktijk onder toezicht van een ervaren docent uitgevoerd worden, krijgen een plaats in het portfolio dat de studenten moeten maken voor het pedagogisch-didactisch programma dat ze volgen bij Driestar hogeschool. Binnen m.n. de praktische vakken is gedurende de gehele

opleiding veel aandacht voor de bespreking van de werkveld-ervaringen. Daarnaast zijn er verplichte intervisiebijeenkomsten waar ook werkveldervaringen besproken worden.

4.9 Afstudeerfase

Als een student 180 credits heeft verzameld, kan hij/zij aan de afstudeerfase beginnen. Deze bestaat uit het afronden van de laatste tentamens voor de hoofdvakken, het doen van een op het beroepenveld gericht onderzoek en het uitvoeren van een grote stage. Studenten die nog geen aanstelling in het onderwijs hebben, zoeken in overleg met de cursusleiding zelf een stageplaats, waar zij onder leiding van een ervaren beroepskracht van de stageplaats zelfstandig kunnen functioneren.

Als een student alle tentamens, opdrachten, afstudeerscriptie en stages met een voldoende afgesloten heeft, is hij/zij geslaagd. De datum waarop het laatste studieonderdeel ingeleverd wordt, is de afstudeerdatum. Deze kan pas na goedkeuring van de laatste opdracht bepaald worden. De diploma-uitreiking vindt plaats in december of juni. Indien nodig wordt op verzoek van de student al eerder een diplomaverklaring afgegeven. De afstudeerdatum bepaalt of de student in aanmerking komt voor restitutie van collegegeld.

4.10 Internationalisering

HBO-opleidingen zijn verplicht iets aan internationalisering te doen. CGO heeft voor haar studenten een aantal richtlijnen geformuleerd.

- Internationalisering wordt vanaf 2018-2019 verplicht voor nieuwe studenten GL
- Wordt uitgevoerd in leerjaar 3
- Levert 2 ecs op
- Komt in de plaats van een keuzevak
- B. De keuze maken de studenten in de maand mei van het tweede cursusjaar. Hiervoor is een lijst met mogelijkheden beschikbaar.
- C. GL-studenten moet minimaal 56 uur internationalisering kunnen verantwoorden. Uitbreiding tot 112 uur is mogelijk op verzoek. Dat gaat dan ten koste van de hoeveelheid te volgen keuzevakken.
- D. Langere buitenlandstages kunnen mogelijk gebruikt worden om een stuk onderzoek ter plaatse te doen ten behoeve van de scriptie. buitenlandstage staan.
- E. Studenten die langere stages in het buitenland doen, kunnen aan de Examencommissie verzoeken een deel van deze stage ten laste te brengen van de reguliere stage-uren.
- F. Van elke buitenlandactiviteit wordt een verslag ingeleverd.
  - Dit moet voldoen aan de volgende eisen:
    - Doel activiteit
    - Omschrijving context
    - Wat is er geleerd? Toepasbaarheid in Nederlandse situatie
    - Logboek tijdsbesteding
    - Namen verantwoordelijke begeleiders met beschrijving van bekwaamheid
  - Verslag wordt afgetekend met voldoende of onvoldoende
- G. Vakdidacticus A. van Tol is aangesteld als coördinator Internationalisering. Hij begeleidt de studenten bij de invulling van de internationalisering. De studenten doen een concept-voorstel aan de coördinator. De coördinator bespreekt dit met de student. Het definitieve voorstel wordt voorgelegd aan de Examencommissie.

4.11 Stage

De stage is bedoeld om de student inzicht te geven in en ervaring op te laten doen binnen het werkveld.

De GL-studenten van leerjaar 1 t/m 3 worden vanuit Driestar Hogeschool geïnstrueerd over hun stages. Zij krijgen opdrachten die zij in verschillende scholen uit moeten voeren om zo een goed beeld te krijgen van het onderwijs. Op de werkvloer worden de studenten begeleid door stagebegeleiders die opgeleid zijn door Driestar Hogeschool. Vanuit de CGO geldt daarbij de volgende verplichting:

In leerjaar 1 en 2 moeten stages gelopen worden in avo, vmbo en mbo. In elke type onderwijs moet minstens twee dagen stage gelopen zijn. Een van de onderwijstypen moet bovendien seculier zijn.

In leerjaar 3 wordt de stage voor 50% gelopen in avo en voor 50% in (v)mbo. In mei/juni van het derde cursusjaar wordt de afstudeervariant gekozen en doorgegeven aan het secretariaat.

Vierdejaars GL-studenten zijn verplicht een LIO-stage te doen. Voor studenten zonder echte onderwijservaring is dit is een periode van 20 weken, waarin zij een groot aantal lessen moeten geven in het onderwijs en daarnaast een aantal opdrachten binnen de stageschool uit moeten voeren. De studenten zoeken in overleg met de stagebegeleider van de CGO zelf hun stageplaats.

Studenten die al een baan in het werkveld hebben van minimaal 8 uur per week, krijgen een stageopdracht op maat.

Voordat de studenten aan de LIO-stage kunnen beginnen, moeten zij een gesprek aanvragen met de stagebegeleider van de CGO. Voorafgaand aan dat gesprek bezoekt de stagebegeleider twee lessen van de stagiair, bekijkt zijn portfolio van leerjaar 1 t/m 3 en formuleert samen met de stagiair leerpunten. De stagiair overhandigt aan de stagementor van de werkvloer de stagenota en het stagecontract.

4.12 Studieadvies

- Wanneer een student op 31 maart van het eerste jaar van inschrijving minder dan 75% van de dan te behalen punten heeft behaald, krijgt hij of zij van de Examencommissie een Waarschuwing Bindend Negatief Studie Advies (W- BNSA).
- Wanneer een student aan het einde van het eerste jaar, na de herkansingsperiode van september, op 1 oktober minder dan 45 ecs behaald heeft, krijgt hij een bindend afwijzend studieadvies.
- Wanneer een student aan het einde van het tweede jaar, na de herkansingsronde van september, op 1 oktober minder dan 60 ecs behaald heeft voor leerjaar 1, krijgt hij een bindend negatief studieadvies.
- Wanneer een student de 60 credits van de propedeusefase behaald heeft, krijgt hij of zij een propedeuseverklaring.
- De student mag pas aan de tentamens van het derde jaar beginnen als de propedeuse behaald is.
- Een student die een bindend negatief studieadvies heeft gekregen, kan met redenen omkleed opnieuw toelating tot de opleiding verzoeken via de Examencommissie. Toelating kan alleen plaatsvinden als de voormalige student aan kan tonen dat zijn persoonlijke omstandigheden de oorzaak waren van zijn eerdere falen.

Een negatief bindend studieadvies houdt in dat de student de GL-variant niet voort mag zetten.

In het Onderwijs- en Examenreglement, te vinden op de website (www.cgo.nu), staat de regelgeving beschreven.

4.13 Keuzes

Keuzes aan het einde van het eerste jaar voor GL-, PW- of BHT-studenten

Studenten die het eerste leerjaar volgen, moeten uiterlijk 1 mei bij het secretariaat melden welke richting zij willen volgen in het tweede studiejaar. Het betreffende formulier is op de website te vinden.

GL-studenten kunnen aan het einde van het eerste jaar een andere studievariant kiezen. Bij een keus voor de PW-opleiding moeten dan wel de praktische vakken van de PW-opleiding ingehaald worden.

Keuzevak aan het einde van het tweede en derde jaar

Tweede- en derdejaars studenten die de GL-variant volgen, moeten uiterlijk 1 mei aangeven welk keuzevak zij volgen in het volgende cursusjaar. Zij kunnen hiervoor het keuzeformulier dat op de website te vinden is, gebruiken.

4.14 Studiebegeleiding

Studievoortgangsgesprek

Alle studenten worden aan het begin van het eerste leerjaar opgeroepen voor een kennismakings-/ studievoortgangsgesprek. Deze gesprekken duren ongeveer 15 minuten. Daarnaast worden de studenten in de loop van het cursusjaar twee keer gebeld, dan wel gemaïld, door hun mentor over de voortgang van de studie. Vanaf leerjaar 2 vinden de gesprekken drie keer per jaar telefonisch of per mail plaats. Uiteraard mag een student ook zelf een gesprek aanvragen.

Moeilijke persoonlijke omstandigheden

De studenten doen er goed aan persoonlijke omstandigheden, die de studievoortgang bemoeilijken, door te geven aan de cursusleiding. Hierbij valt te denken aan acute of chronische ziekte van de student of van gezins- of familie. In onderling overleg kan dan eventueel een aangepast traject opgezet worden.

Verder kunnen de studenten ook zelf altijd een gesprek aanvragen bij de cursusleiding.

Vragen over de collegestof

Als studenten specifieke stofinhoudelijke vragen hebben, kunnen deze per telefoon of e-mail gesteld worden aan de vakdocenten. E-mail heeft daarbij de voorkeur. In principe worden vragen van studenten binnen vijf werkdagen beantwoord.

Lichamelijke beperking

Studenten met lichamelijke beperkingen kunnen een persoonlijk gesprek aanvragen met de studieleider. De studieleider zal dan in onderling overleg met de student zoeken naar mogelijke oplossingen op maat.

Scriptie

Het maken van een scriptie in het vierde cursusjaar wordt begeleid door een docent, die deskundig is op het betreffende vakgebied. Voordat de student begint met zijn scriptie bestudeert hij de Scriptienota, die op de website staat. Daarna overlegt hij met de studieleider over de keuze van het onderwerp en de gewenste begeleider vanuit de CGO. De scriptie moet een link hebben met het gekozen werkveld en liefst een opdrachtgever hebben. Het is het mooist als de student een scriptieopdracht van zijn stageplaats weet te verkrijgen.

Pas als de studieleider groen licht geeft, kan contact opgenomen worden met de scriptiebegeleider. Naast de begeleider vanuit de CGO moet ook een begeleider in het werkveld beschikbaar zijn.

Het maken van een scriptie verloopt in een aantal fasen. Deze zijn beschreven in de Scriptienota, die de studenten kunnen downloaden van de website. Om teleurstellingen te voorkomen is het absoluut noodzakelijk dat de student vanaf de keuze van het onderwerp tot en met de afronding van de scriptie de Scriptienota volgt en regelmatig contact heeft met de begeleidende vakdocent.

4.15 Kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking

De kwaliteit van de CGO-opleiding wordt langs verschillende lijnen geëvalueerd. Zo ontvangen alle studenten na afloop van een collegecyclus een vragenlijst over de kwaliteit van de gevolgde colleges en de toets. Verder ontvangen de studenten aan het einde van het derde en vierde collegejaar een uitgebreide vragenlijst, waarop zij in kunnen vullen wat zij van de verschillende aspecten van de opleiding vinden.

Oud-studenten ontvangen binnen drie jaar na het verlaten van de opleiding, een uitgebreide vragenlijst, waarop zij aan kunnen geven welke aspecten van de opleiding verbetering behoeven.

De cursusleiding bezoekt één keer per twee jaar van iedere docent een college en bespreekt dit met hem. Algemene zaken die opvallen, worden bespreekbaar gemaakt in de docentenvergaderingen.

De kwaliteit van de opleiding is een vast agendapunt tijdens de vergaderingen van het groepsvertegenwoordigersoverleg.

Verder heeft het management van de opleiding enkele keren per jaar een overleg over de inhoud van de opleiding met vertegenwoordigers van het werkveld.

4.16 **Diploma-uitreiking**

Er zijn twee officiële diploma-uitreikingen in het jaar namelijk in december of januari, tijdens een collegeavond en in juni, tijdens de afsluitingsbijeenkomst. Studenten die hun diploma in ontvangst willen nemen tijdens genoemde bijeenkomsten, moeten dit met het aanvraagformulier dat op de CGO-website te vinden is, aanvragen. De aanvraag moet -afhankelijk van het moment van afstuderen- uiterlijk 15 november, dan wel 15 mei ingediend zijn in verband met de administratieve voorbereidingen. De plaats van uitreiking wordt per mail aan de studenten bekend gemaakt.

De studenten nodigen zelf familieleden en vrienden uit en geven aan de studieleider door hoeveel genodigden er komen. Tijdens de diplomabijeenkomst moet de student een aantal vragen ten aanzien van zijn scriptie beantwoorden, dan wel een presentatie daarover verzorgen. De tijd hiervoor is beperkt.

Studenten die om enige reden hun diploma en cijferlijst eerder willen hebben, kunnen een verzoek daartoe indienen bij de studieleider.

Een diploma kan alleen uitgereikt worden als aan alle financiële verplichtingen is voldaan.

4.17 **Overzicht vakken/credits**

Onderstaand staat een overzicht van de vakken.

We spreken over leerspoor 1 en leerspoor 2. Leerspoor 1 betreft de theoretische vakken, leerspoor 2 betreft de praktische vakken.

Collegeoverzicht 2018-2019

LEERSPOOR 1 Basisprogramma	Leerjaar 1		Leerjaar 2		Leerjaar 3		Leerjaar 4		Docent	
	Vak	Cr	Coll	Cr	Coll	Cr	Coll	Cr		Coll
Introductie/Inleiding theologie			1							Wm, Mo
Studieles			3							Wm, Mo
Taal & Bijbel	2,5	6								Mo, On
Oude Testament	5,0	5	2,5	5	5,0	5	2,5	5		On
Nieuwe Testament	5,0	5	2,5	5	5,0	5	2,5	5		Mo
Hermeneutiek			5,0	6						On, Mo
Dogmatiek	5,0	5	5,0	5	2,5	5	2,5	5		Mh, Mo
Ethiek	2,5	4	2,5	4	2,5*	4	2,5	4		Kh
Kerkgeschiedenis	2,5*	4	2,5	4	2,5*	4	2,5	4		Pr
WSB	2,5*	5	2,5*	3						Pr
GCZ	2,5*	3	2,5*	3	2,5*	3				St
Praktische theologie	2,5*	3	2,5*	3						Bn
Apologetiek			2,5*	3			2,5	4		Pr
Godsdienstsociologie	2,5*	3	2,5	3						Jn
Filosofie					2,5	3				On
Methodologie (niet voor BHT)					2,5	5				Jn
Totaal BASIS	32,5	47	32,5	44	25	34	15	23		

*verbredingsprogramma

Toelichting:

1. Studenten GL volgen Leerspoor 1 Basisprogramma en Leerspoor 2 Vakgericht CGO en DE. Ze volgen in leerjaar 3 en 4 een vak naar keuze uit de verdiepings- of keuzevakken van CGO-PW. Wisseling van keuzevak na een jaar is toegestaan. Het is mogelijk meer keuzevakken dan verplicht te volgen.

Didactisch-pedagogisch programma GL-opleiding

LEERSPOOR 2 Praktijkprogramma GL	Leerjaar 1		Leerjaar 2		Leerjaar 3		Leerjaar 4		Docent
	Vak	Cr	Coll	Cr	Coll	Cr	Coll	Cr	
Vakgericht CGO									
Vakdidactiek	3,5	6	3,5	6	3,0	5	3,0	4	Tl
Godsdienstpedagogiek					3,0	3	3,0	3	Td
Lio-stage							25,0	1	Td
Intervisie					0,5	3	1,5	6	Td
Scriptie						1	10,0		Beg*
Keuzevak					2,5	2	2,5	2	Doc
Internationalisering					2,0	1			Tl
Beroepsproduct					2,0	1			Tl
Vakgericht DE									
Op weg naar docentschap	2,0								
Relatie & gezag	4,0		4,0		4,0				
Leeromg. & Org.	4,0		4,0		8,0				
Ontw. & Unic.	4,0		4,0		4,0				
Verantw. & Rel.	4,0		4,0						
ICT			2,0						
Stage	4,0		4,0		4,0				
Pedagogen	1,0		1,0		2,0				
Portfolio en assessment	1,0								
Portfolio			1,0						
TOTAAL CGO-GL	27,5		27,5		35,0		45,0		

* Beg = Begeleider. Dit rouleert.

Tabel keuzevakken GL in de cursusjaren 2018-2019 en 2019-2020

Keuzevak	credits	colleges	docent	cursusjaar
Diaconaat	5,0	4	St	2018-2019
Homiletiek	5,0	4	Mo	2018-2019
Pastorale psychologie	5,0	4	Bn	2018-2019
Missiologie	5,0	4	St	2018-2019
Verdieping Ethiek	5,0	4	Kh	2019-2020
Verdieping Apologetiek	5,0	4	Pr	2019-2020
Evangelistiek	5,0	4	Td	2019-2020
Catechetiek	5,0	4	Mo	2019-2020
Pastoraat & ziekte	5,0	4	Bn	2019-2020

4.18 Keuzevakken

Studenten die naar het derde of het vierde studiejaar gaan, moeten voor 1 mei van hun tweede, resp. derde studiejaar per post of per e-mail aan het secretariaat laten weten welk keuzevak zij willen volgen in hun volgende cursusjaar. De colleges worden gelijktijdig door de studenten van leerjaar 3 en leerjaar 4 gevolgd. Dit houdt in dat er een cyclisch programma wordt gedraaid.

4.19 Rooster CGO

Het rooster is te vinden op de website van de CGO: www.cgo.nu.

4.20 Vakantieperiode

In de maanden juli en augustus is de opleiding in principe gesloten. Als een student kort voor of tijdens deze periode grotere opdrachten zoals een portfolio of scriptie inlevert, moet deze er van uitgaan dat de correctie pas in september zal plaatsvinden.

5. Docenten

Docenten	Vakken	Roostercode
Ds. G.J. Baan Burg. Van Woelderenaan 62 4384 LT Vlissingen Tel. 0118-478498 E-mail: gjbaan@cgo.nu	Agogiek Pastoraat Pastoraat en ziekte Pastorale psychologie Praktische theologie	Bn
Mw. drs. C.J.J. Clements Abel Tasmanlaan 32 2803 GL Gouda Tel. 0182-531522 E-mail: cjcclements@cgo.nu	Grieks Hebreeuws	CIm
Mw. M.C.J. van der Hoek Latourpad 1 3311 KM Dordrecht Tel. 078-6139795 E-mail: mcjvanderhoek@cgo.nu	Beroepenoriëntatie Communicatie Supervisie Mentoraat PW leerj. 1 en 2	Hk
dr. C.S.L. Janse Houttuinen Noord 19 7325 RE Apeldoorn Tel. 055-3662409 E-mail: csljanse@cgo.nu	Godsdienstsociologie Methodologie Mentoraat BHT leerj. 1 en 2 Secretaris Examencommissie Voorzitter onderzoeksgroep	Jn
drs. H.R. Keurhorst De Clercqstraat 32 3904 HS Veenendaal Tel. 06-36426663 E-mail: hrkeurhorst@cgo.nu (adres per eind augustus 2018)	Ethiek Verdieping Ethiek	Kh
drs. J. van Mourik Odinstraat 35 4421 LH Kapelle Tel. 0113-344407 E-mail: jvm@cgo.nu	Adjunct-directeur Catechetiek Dogmatiek Hermeneutiek Homiletiek Liturgiek Nieuwe Testament Projectmatig werken Taal en Bijbel Mentoraat GL leerj. 1	Mo
Drs. J.N. Mouthaan Meurshof 29 3907 JL Veenendaal Tel. 0318-795355 E-mail: jnmouthaan@cgo.nu	Dogmatiek	Mh

Docenten	Vakken	Roostercode
drs. B. van Ojen K.J.C. Beckmanlaan 19 3705 VC Zeist Tel. 030-6950255 E-mail: bvanojen@cgo.nu	Filosofie Hermeneutiek Oude Testament Taal en Bijbel	On
drs. J.P. Proos Merel 18 2411 KN Bodegraven Tel. 0172-611012 E-mail: jpproos@cgo.nu	Apologetiek Diaconaat Kerkgeschiedenis Keuzevak WSB Verdieping Apologetiek WSB	Pr
drs. L. Snoek Duyst van Voorhoutweg 8 3927 BN Renswoude Tel. 0318-309595 E-mail: lsnoek@cgo.nu	Docentcoach Nascholing	Sn
drs. N. van Steensel Kinkelenburg 13 3328 AE Dordrecht Tel. 078-7851021 E-mail: nvansteensel@cgo.nu	Evangelistiek GCZ Kerk naar buiten Missiologie Multiculturele samenleving Lid onderzoeksgroep	St
drs. N.J. Teerds Reigersbek 6 3344 BC H.I. Ambacht Tel. 078-6122749 E-mail: njteerds@cgo.nu	Educatie Godsdienstpedagogiek Intervisie PW en GL Stagebegeleider PW en GL Mentoraat PW leerj. 5 t/m 8 Mentoraat GL leerj. 3 t/m 8 Mentoraat BHT leerj. 3 t/m 8 Lid Examencommissie	Td
A. van Tol Oosterlaan 108 8072 CA Nunspeet Tel. 06-28812404 E-mail: avantol@cgo.nu	Vakdidactiek	Ti
W.M. van der Wilt Paradijsseipark 21 2904 PA Capelle a/d IJssel Tel. 010-4510560 E-mail: wmvanderwilt@cgo.nu	Directeur Mentoraat GL leerj. 2	Wi

Gastdocenten	Vak	Roostercode
drs. C.J. van der Beek Reeweg-Oost 232 3312 LL Dordrecht Tel. 078-6133343 E-mail: c.j.vanderBeek@driestar-educatief.nl	Verdieping Pedagogische en Didactische vaardigheden	Be

Surveillanten	Vak	Roostercode
J. Neele Kamilleveld 8 2742 GG Waddinxveen Tel. 0182-615032 E-mail: j.neele@zonnet.nl	N.v.t.	Ne

6. Aanvullende informatie

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de website: www.cgo.nu. Daar kunt u o.a. de volgende documenten vinden:

- boekenlijsten, uitgesplitst naar collegejaar en variant;
- roosters;
- moduleboeken;
- onderwijs- en examenreglement;
- reglement van de examencommissie;
- keuzeformulier, jaarlijks in te vullen voor 1 mei;
- uitschrijfformulier en exitformulier.